

אומנות שימושית

לפי תוכנית הלימודים החדשה

הוראות לנבחנים

א. משך הבחינה: שלוש שעות.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה חלקים.

עליכם לענות על חלק א' – חלק חובה, ועל אחד מן החלקים ב'–ג'.

חלק א'	–	יסודות השפה החזותית – חובה	20 נקודות
חלק ב'	–	מפגשים מהסוג החזותי בעידן הטכנולוגי	80 נקודות
או			
חלק ג'	–	היבטים בתולדות העיצוב	80 נקודות

עליכם לענות על שאלה אחת מתוך חלק א' ועל חמש שאלות מתוך אחד החלקים ב' או ג'.
סך-הכול עליכם לענות על שש שאלות.

ג. חומר עזר מותר בשימוש: מילון עברי-לועזי / לועזי-עברי

ד. הוראות מיוחדות:

- התמונות לכל השאלות מרוכזות בנספחים המצורפים לשאלון. הן מסודרות על-פי סדר הופעתן בשאלון.
- ציינו על גבי כריכת המחברת, ליד מדבקת הנבחן, על איזה חלק עניתם: ב' או ג'.

כתבו במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונכם לכתוב כטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
כתבו "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. כתיבת טייטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה!

בשאלון זה 7 עמודים ו-16 עמודי נספחים.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים,
אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

השאלות

חלק א': יסודות השפה החזותית (20 נקודות)

ענו על אחת מן השאלות 1–2 (לכל שאלה – 20 נקודות).
התמונות לשתי השאלות מוצגות בנספח א' לשאלון.

שאלה 1 – מסר של תקווה

בתמונה 1 מוצגת היצירה "תקווה לעתיד" של ססיל פרדיגון, ובתמונה 2 מוצגת היצירה "HOPE" של יוסי למל.

(6 נק') א. תארו כל אחת מן היצירות. בתיאור התייחסו לאובייקט המרכזי ולרקע שסביבו.

(6 נק') ב. הסבירו קוד חזותי אחד בכל יצירה המבטא מסר של תקווה.

(8 נק') ג. בחרו, בכל יצירה, שני מרכיבים חזותיים (כגון קומפוזיציה, צבע, אור וצל), והסבירו כיצד כל מרכיב חזותי תורם להעברת המסר.

שאלה 2 – צילום רגעי ניצחון של ספורטאים ישראלים

בתמונה 3 מוצג תצלום שצילם עוז מועלם. בתצלום מופיעות חברות נבחרת ישראל בהתעמלות אומנותית לאחר שנודע להן כי זכו במדליית כסף בתרגיל הקרב רב, במשחקים האולימפיים שהתקיימו בפריז בשנת 2024.

בתמונה 4 מוצג תצלום שצילמה לילך וייס רוזנברג. בתצלום מופיעה הספורטאית מורן סמואל לאחר שזכתה במדליית זהב בחתירה במשחקים הפאראולימפיים שהתקיימו בפריז בשנת 2024.

(8 נק') א. תארו כל אחת מן היצירות. בתיאור התייחסו לדמויות ולתנוחות הגוף שלהן.

(6 נק') ב. הסבירו קוד חזותי אחד בכל יצירה המבטא תחושה של ניצחון.

(6 נק') ג. תארו את הקומפוזיציה בכל יצירה, והסבירו כיצד הקומפוזיציה מחזקת את תחושת הניצחון.

חלק ב': מפגשים מהסוג החזותי בעידן הטכנולוגי (80 נקודות)

ענו על חמש מן השאלות 3–11 (לכל שאלה – 16 נקודות).
התמונות לכל השאלות מוצגות בנספח ב' לשאלון.

שאלה 3 – הצילום בתחילת דרכו

בתמונה 1 מוצגת היצירה "תצלום העיר פריז מן האוויר" של פליקס נאדאר, ובתמונה 2 מוצגת היצירה "עוזריו של ויליאם הנרי ג'קסון, פרד ואדם" של ויליאם הנרי ג'קסון.

6 נק' א. תארו כל אחת מן היצירות.

6 נק' ב. הסבירו קוד חזותי אחד של שפת הצילום הבא לידי ביטוי ב"תצלום העיר פריז מן האוויר".

4 נק' ג. תארו את תהליך הצילום של היצירה "עוזריו של ויליאם הנרי ג'קסון, פרד ואדם", והסבירו כיצד תהליך זה השפיע על התמונה שהתקבלה.

שאלה 4 – התגובות השונות למצלמה

בתמונה 3 מוצגת היצירה "סצנת רחוב ליד אנטיבס" של ארנסט מסונייה, ובתמונה 4 מוצגת היצירה "בית קפה לילי" של וינסנט ואן גוך.

6 נק' א. תארו כל אחת מן היצירות.

5 נק' ב. הסבירו שני קודים חזותיים של שפת הצילום הבאים לידי ביטוי ביצירה "סצנת רחוב ליד אנטיבס".

5 נק' ג. הסבירו את מידת הקרבה למציאות ביצירה "בית קפה לילי".

שאלה 5 – הציור והצילום מפלסים את דרכם

בתמונה 5 מוצגת היצירה "ספינות נכנסות לנמל לה-האבר" של ז'אן ויקטור וארנו, בתמונה 6 מוצגת היצירה "התרשמות, זריחת החמה" של קלוד מונה.

6 נק' א. תארו כל אחת מן היצירות.

6 נק' ב. הסבירו את מידת הקרבה למציאות בכל אחת מן היצירות.

4 נק' ג. הסבירו קוד חזותי אחד של שפת הצילום שבא לידי ביטוי ביצירה "התרשמות, זריחת החמה".

שאלה 6 – יסודות השפה הקולנועית

בתמונה 7 מוצג פריים מן הסרטון "רכבת נכנסת לתחנת קיוטאט" של האחים לומייר, ובתמונה 8 מוצג פריים מן הסרטון "הגברת הנעלמת" של ז'ורז' מלייס.

5 נק' א. תארו את האירוע המתועד בסרטון "רכבת נכנסת לתחנת קיוטאט", והסבירו מדוע סרטון זה נחשב למהפכני בתקופתו.

5 נק' ב. תארו את עלילת הסרטון "הגברת הנעלמת", והסבירו מהו החידוש המרכזי של מלייס בעריכת הסרטון.

6 נק' ג. הסבירו קוד חזותי אחד של שפת הקולנוע הבא לידי ביטוי בכל אחד מן הסרטונים.

שאלה 7 – תיאור תנועה באיור

בתמונה 9 מוצגת הקריקטורה "גסי הרוח יורדים במדרגות" של ג'פ גריסוולד.

(5 נק') א. תארו את הנראה בקריקטורה.

(5 נק') ב. הסבירו מהי הביקורת המועברת בקריקטורה.

(6 נק') ג. הסבירו קוד חזותי אחד של שפת הקולנוע הבא לידי ביטוי בקריקטורה.

שאלה 8 – התגובות השונות לקולנוע ולטלוויזיה

בתמונה 10 מוצגת היצירה "הרוכב" של נטליה גונצ'רובה, ובתמונה 11 מוצגת היצירה "ערפל האזוביון" של ג'קסון פולוק.

(6 נק') א. תארו כל אחת מן היצירות. בתיאור התייחסו לקומפוזיציה.

(5 נק') ב. הסבירו שני קודים חזותיים של שפת הקולנוע הבאים לידי ביטוי ביצירה "הרוכב".

(5 נק') ג. הסבירו קוד חזותי אחד ביצירה "ערפל האזוביון" המבטא את התפיסה "אומנות לשם אומנות".

שאלה 9 – יצירות שאימצו את הקודים החזותיים של הטלוויזיה

בתמונה 12 מוצגת עטיפת האלבום "תזמורת מועדון הלבבות הבודדים של סרג'נט פפר" שעיצבו פיטר בלייק וג'אן האורס, ובתמונה 13 מוצגת היצירה "ללא כותרת" של אלן סקולה.

(8 נק') א. תארו כל אחת מן היצירות. בתיאור התייחסו לקומפוזיציה ולדמויות.

(4 נק') ב. הסבירו שני קודים חזותיים של שפת הטלוויזיה הבאים לידי ביטוי בעטיפת האלבום.

(4 נק') ג. הסבירו את המסר ביצירה "ללא כותרת", והסבירו קוד חזותי אחד של שפת הטלוויזיה הבא לידי ביטוי ביצירה.

שאלה 10 – תגובות לטלוויזיה

בתמונה 14 מוצגת היצירה "אוטובוס עם השתקפות של בניין הפלטהאיירון" של ריצ'ארד אסטס, ובתמונה 15 מוצגת היצירה "ללא כותרת" של קית' הרינג.

(8 נק') א. תארו כל אחת מן היצירות.

(8 נק') ב. הסבירו קוד חזותי אחד של שפת הטלוויזיה הבא לידי ביטוי בכל אחת מן היצירות.

שאלה 11 – אומנים מחפשים שפה חלופית

בתמונה 16 מוצגת היצירה "לוח מספר 1" של פיט מונדריאן, ובתמונה 17 מוצגת היצירה "צוהריים" של לי קרסנר.

(8 נק') א. תארו כל אחת מן היצירות. בתיאור התייחסו גם לצורות ולצבעוניות.

(4 נק') ב. הסבירו איזו חלופה לשפת הקולנוע והטלוויזיה באה לידי ביטוי בכל אחת מן היצירות.

(4 נק') ג. הסבירו את מידת הקרבה למציאות בכל אחת מן היצירות.

חלק ג': היבטים בתולדות העיצוב (80 נקודות)

ענו על חמש מן השאלות 12–20 (לכל שאלה – 16 נקודות).
התמונות לכל השאלות מוצגות בנספח ג' לשאלון.

שאלה 12 – ייצור תעשייתי

בתמונה 1 מוצג אקדח קולט עם תוף סיבובי שעיצב סמואל קולט.

(8 נק') א. תארו את האקדח. בתיאור התייחסו לצורות ולשיטת הייצור.

(4 נק') ב. ציינו שני יתרונות שיש לייצור בשיטה שציינתם בתשובה לסעיף א'.

(4 נק') ג. הסבירו מה היה החידוש בשימוש באקדח.

שאלה 13 – כיסאות

בתמונה 2 מוצג כיסא סאסקס שעיצב פיליפ ווב, ובתמונה 3 מוצג כיסא צ'סקה שעיצב מרסל ברוייר.

כיסא סאסקס שייך לתנועת הארט אנד קרפט, וכיסא צ'סקה שייך לתנועת הבאוהאוס.

(6 נק') א. תארו את כיסא סאסקס, והסבירו שניים מן הרעיונות של תנועת הארט אנד קרפט שבאים לידי ביטוי בעיצוב הכיסא.

(6 נק') ב. תארו את כיסא צ'סקה, והסבירו שניים מעקרונות הבאוהאוס שבאים לידי ביטוי בעיצוב הכיסא.

(4 נק') ג. הסבירו חידוש אחד בכיסא צ'סקה.

שאלה 14 – גאודי

בתמונה 4 מוצגת כנסיית המשפחה הקדושה (לה סגרדה פמיליה) של אנטוני גאודי.

(12 נק') א. תארו את הכנסייה. בתיאור התייחסו לצורה, לחומר ולעיסורים.

(4 נק') ב. ציינו מקור השראה אחד לכנסייה, והסבירו כיצד הוא בא לידי ביטוי בתכנון ובעיצוב של מבנה הכנסייה.

שאלה 15 – מודולריות כעיקרון שימושי

בתמונה 5 מוצג החלל של בית שרודר שתכנן חריט ריטפלד, ובתמונה 6 מוצג שולחן צד E1027 שעיצב איילין גריי. עקרון המודולריות מיושם גם בחלל הבית וגם בשולחן.

(4 נק') א. הסבירו מהו עקרון המודולריות.

(6 נק') ב. הסבירו באיזה אופן עקרון המודולריות מיושם בבית שרודר.

(6 נק') ג. הסבירו באיזה אופן עקרון המודולריות מיושם בשולחן E1027.

שאלה 16 – שערי מגזינים

בתמונה 7 מוצג שער המגזין ואניטי פייר שעיצב אדוארדו גרסיה בניטו, ובתמונה 8 מוצג שער המגזין מוטור שעיצב ארתור ריידבו.

- (6 נק') א. תארו את שער המגזין ואניטי פייר. בתיאור התייחסו לצורות, לקומפוזיציה ולמידת הקרבה למציאות.
- (6 נק') ב. תארו את שער המגזין מוטור. בתיאור התייחסו לתפיסת החלל ולמידת הקרבה למציאות.
- (4 נק') ג. הסבירו מהו המסר בכל אחד מן השערים וכיצד הוא בא לידי ביטוי בכל אחד מהם. בתשובה התייחסו לסגנונות האר דקו והקו הזורם.

שאלה 17 – עיצוב מגויס

בתמונה 9 מוצג מטה המפלגה הפשיסטית האיטלקית של מוסוליני ברומא. על חזית הבניין מתנוססת כרזה שהוצגה ב-1934.

- (10 נק') א. תארו את הכרזה שעל הבניין, וציינו את מטרתה. בתיאור התייחסו לייצוג, לקומפוזיציה ולחומר.
- (6 נק') ב. הסבירו מהו מקור ההשראה לכרזה.

שאלה 18 – העיצוב המודרני המאוחר – כרזות

בתמונה 10 מוצגת "כרזת מנקה הארובות" שעיצב הרברט מאטר, ובתמונה 11 מוצגת כרזת "פירלי בשביל הקטנוע" שעיצבה לורה לם.

- (4 נק') א. הסבירו קוד חזותי אחד בכל כרזה המבטא אווירה של חופש והומור.
- (6 נק') ב. תארו את "כרזת מנקה הארובות". בתיאור התייחסו לטכניקה, לדימוי, לצבע, לקומפוזיציה ולעיצוב הכתב.
- (6 נק') ג. תארו את כרזת "פירלי בשביל הקטנוע". בתיאור התייחסו לטכניקה, לדימוי, לצבע, לקומפוזיציה ולעיצוב הכתב.

שאלה 19 – העיצוב היפה

בתמונה 12 מופיע הלוגו "I Love New York" שעיצב מילטון גלייזר, ובתמונה 13 מופיע הלוגו של חברת גוגל שעיצבה רות קדר.

- (6 נק') א. תארו את הלוגו "I Love New York". בתיאור התייחסו לצבעוניות, לצורה ולעיצוב הגופן.
- (6 נק') ב. תארו את הלוגו של חברת גוגל. בתיאור התייחסו לצבעוניות, לצורה ולעיצוב הגופן.
- (4 נק') ג. ציינו שינוי אחד שעבר כל אחד מן הלוגואים לאורך השנים.

שאלה 20 – בצלאל

בתמונה 14 מופיע הלוגו של בית הספר לאומנות בצלאל שעיצב אפריים משה ליליין, ובתמונה 15 מופיעה הגלויה "ראה קראתי בשם בצלאל" שעיצבו יעקב בן דב ושמואל בן דוד.

(6 נק') א. הסבירו את הרקע להקמת בית הספר לאומנות בצלאל, וציינו **שתי** מטרות להקמתו.

(8 נק') ב. תארו את הגלויה. בתיאור התייחסו לטכניקה ולדימויים.

(2 נק') ג. תארו קוד חזותי **אחד** המשותף ללוגו בצלאל ולגלויה, והסבירו את משמעותו.

בהצלחה!